

INSTRUCTIES VOOR HET VOORLEESMAATJE

bij

Fedde en Naomi leven vrij en blij

VERTEL HET DOOR! TROCHFERTELLE!

In 2020 is het 75 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd van de Duitsers. Sinds die tijd leven we in Nederland in vrijheid. Over deze vrijheid, over discriminatie, democratie en de Tweede Wereldoorlog gaat het boekje *'Fedde en Naomi leven vrij en blij'*.

Jij gaat een verhaal (of verhaaltjes) uit dit boekje voorlezen aan leerlingen uit groep 3 - 4. Je stelt vragen over het verhaal en je voert een gesprekje met deze leerlingen over het verhaal. Dat betekent dat jij jouw voorleesbeurt goed moet voorbereiden.

Over die voorleesbeurt kun je (het hoeft niet) een videoverslag maken. Aanwijzingen hiervoor vind je op de site www.stichtinglepel.nl.

Hierna volgt informatie die belangrijk is voor je voorleesbeurt. Je vindt er ook een stappenplan.

WAT JE GAAT DOEN

Je gaat een of meer kinderen uit groep 3 of 4 voorlezen.

Je leest ze een verhaal voor uit het boek *'Fedde en Naomi leven vrij en blij'*

Je moet de verhalen zelf goed kennen, dus lees vooraf het boek helemaal.

Het verhaal gaat over de buurkinderen Fedde en Naomi.

De onderwerpen in de verhalen hebben te maken met '75 jaar vrijheid'.

Die onderwerpen zijn democratie, discriminatie, de Tweede Wereldoorlog en leven in vrijheid.

Je leest niet alleen voor, je stelt vragen over het verhaal en gaat met de kinderen een gesprekje voeren over het verhaal.

Als de kinderen iets niet begrijpen moet jij het kunnen uitleggen.

Bedenk dus wat voor de kinderen moeilijk zou kunnen zijn.

Misschien kun je oefenen met een klasgenoot.

Een belangrijk aandachtspunt is wat je wel en niet bespreekt met de kinderen uit groep 3-4. Natuurlijk kun je de kinderen vertellen wat je zelf over het onderwerp weet. Bedenk daarbij dat je met jonge kinderen praat, maak deze leerlingen niet bang. Onderwerpen uit de Tweede Wereldoorlog kunnen dat wel doen bij deze kinderen. Zorg dat de kinderen zich veilig blijven voelen. Bedenk ook dat het mogelijk is dat er kinderen in de klas zijn die zelf een oorlog hebben meegemaakt. Voor hen is het onderwerp natuurlijk extra zwaar. Misschien kun je dit aandachtspunt doorspreken met je klasgenoten.

STAPPENPLAN BIJ HET VOORLEZEN

Van tevoren:

Lees het hele boek.

Kies een verhaal uit om voor te lezen (Het kan ook zijn dat je meester of juf je vertelt welk verhaal jij moet voorlezen).

Bedenk vragen bij het verhaal (voor voorbeelden en hulp zie verderop).

Zoek uit welke informatie uit eerdere verhalen de kinderen nodig hebben voor het begrijpen van het verhaal dat je voorleest.

Bedenk welke vragen de kinderen zouden kunnen hebben.

Bedenk wat de kinderen misschien niet zullen snappen.

Bedenk waarover je na het voorlezen met de kinderen kunt praten.

Lees het verhaal een paar keer zodat je het straks vlot kunt voorlezen.

Bij de voorleesbeurt:

1. Stel de kinderen op hun gemak. (Stel je voor, vraag naar de namen van de kinderen, vinden ze het leuk voorgelezen te worden? Etc.)
2. Vertel dat je de kinderen gaat voorlezen.
3. Laat de kinderen een tekening uit het boek zien en vraag waar ze denken dat het over gaat.
4. Vertel kort wie de hoofdpersonen van het boek zijn. (de buurkinderen Fedde en Naomi, hun papa's en mama's en de opa en oma van Fedde waar ze na schooltijd altijd naartoe gaan);
5. Vertel wat de kinderen van tevoren moeten weten om het verhaal te begrijpen.
6. Vertel dat je vragen gaat stellen over het verhaal.
7. Leg uit dat het niet erg is als ze geen antwoord weten.
8. Lees het verhaal rustig voor.
9. Stop af en toe met voorlezen en controleer met een vraag of ze het verhaal begrijpen.
10. Stop af en toe met voorlezen om iets uit te leggen.
11. Vraag tegen het einde of de kinderen denken te weten hoe het verhaal zal aflopen.

Na het voorlezen:

1. Vraag wat ze van het verhaal vonden.
2. Stel de vragen die je hebt bedacht. (Je hoeft niet alle vragen te stellen.)
3. Houd een gesprek over het verhaal.
4. Aan het eind kun je (hoeft niet) het verhaal nog een keer voorlezen.
5. Als er tijd over is zou je nog een ander verhaaltje kunnen voorlezen.

INFORMATIE OVER HET STELLEN VAN VRAGEN

Over het stellen van vragen:

Zorg dat je geen vragen stelt waar met ja of nee op kan worden geantwoord. Gebruik de 5 W's en H: stel vragen die beginnen met: Wie, Wat, Wanneer, Waar, Waarom en Hoe.

Het helpt als je 'denk je' toevoegt aan je vraag. Een kind durft dan vaak sneller een antwoord te geven. (Dus niet: 'Voor wie verkleedde hij zich?' maar 'Voor wie denk je dat hij zich verkleedde?')

Laat geen lange pijnlijke stiltes vallen. Als het kind geen antwoord weet, stel dan hulpvragen. Of geef zelf het antwoord in de vorm van: 'Ik denk dat het antwoord ... is, ben je dat met me eens?'

Bedenk dat het een leuke bijeenkomst moet zijn, dus vuur niet streng vragen op de kinderen af.

Ga soms in op een antwoord of complimenteer het kind.

Hulp bij het bedenken van vragen:

Het gaat in de verhaaltjes uit 'Fedde en Naomi leven vrij en blij' over democratie, discriminatie, de Tweede Wereldoorlog en leven in vrijheid.

Informatie over deze onderwerpen vind je kort in dit boekje (blz. 9 e.v.) en in het boekje 'Libje yn Frijheid'.

Natuurlijk kun je ook informatie in andere boeken of op het internet vinden. Voor het internet kun je het beste kijken op de site www.schooltv.nl. Verderop geven we daar zoekwoorden voor. Vanuit het boekje 'Libje yn Frijheid' kun je www.mearslach.nl gebruiken.

Over het voeren van een gesprek:

Zoek uit welk onderwerp (vrijheid, democratie, discriminatie, Tweede Wereldoorlog) in het verhaal voorkomt.

Praat over het onderwerp:

-Wat weet jij over ...?

-Heb jij zoiets ook wel meegemaakt?

-Hoe zou jij het vinden dat ...?

-Als jij Fedde of Naomi was zou jij dan ook ...? Waarom?

-Ben je het met Fedde of Naomi eens? Waarom?

-Heb je wel eens iets dergelijks meegemaakt? Vertel.

-Hoe had het verhaaltje anders kunnen aflopen?

-Wat vond je van het verhaal?

-Vertel het verhaal eens kort na.

VOORBEELDEN VAN VRAGEN

(Dit zijn voorbeelden van mogelijke vragen die je kunt stellen. Je hoeft ze niet te stellen. Bedenk vooral zelf vragen bij de tekst en bij de illustraties.)

Bij de verhaaltjes:

1. Pudding

Waarom vindt papa dat hij voor drie telt? Ben je het eens met papa? Waarom?

Waar zou jij voor stemmen? Voor vruchtenyoghurt of voor pudding?

Bestaat de puddingpartij echt, denk je? Weet je ook wat een partij is?

Waarover denk je zou je allemaal kunnen stemmen?

Grote mensen stemmen op een partij. Waarvoor is dat denk je?

'Ik betaal dus ik mag het zeggen,' zegt papa. Vind je dat eerlijk? Waarom vind je dat?

Waarom neemt opa ook vruchtenyoghurt mee denk je?

Papa wil aan het eind pudding hebben, waarom stemde hij dan op vruchtenyoghurt denk je?

Bij de tekening: Wat doet de papa hier, denk je?

2 Boos

Wat weet jij van de oorlog waar opa het over heeft?

Weet je ook op welke dag we Bevrijdingsdag vieren?

Waar denken de mensen aan tijdens de twee minuten stilte, denk je?

Waar word jij droevig van?

Voor wat mag van jou de vlag in de top?

3. Gevangen

Wie worden in een gevangenis opgesloten?

Waarom doen we dat, denk je?

Hoe zouden mensen zich tegen de Duitsers kunnen verzetten, denk je? (hier kun je uitleggen: onderdak geven aan Joden, gevangenen bevrijden, geheime kranten maken, spullen van de Duitsers kapot maken.)

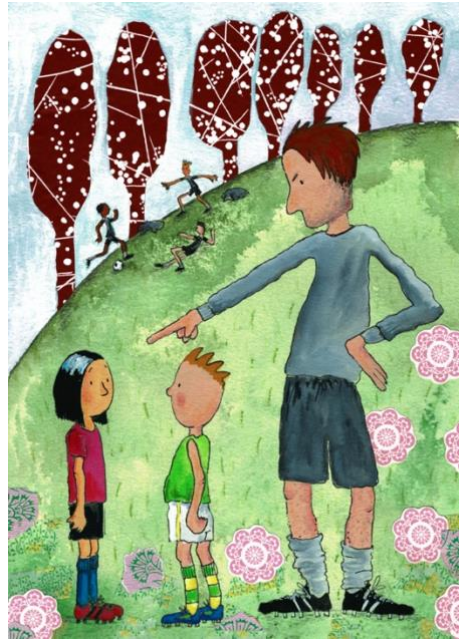
4. Voetbal

Waarom mag Naomi niet meedoen bij het voetballen?

'Dat is discrimineren,' zegt Naomi. Kun je uitleggen wat discrimineren is?

Voor wat kun je gediscrimineerd worden, denk je?

Bij de tekening: Wat gebeurt hier op de tekening, denk je?

5. Anders

Waarom verkleetde de papa van opa zich als een vrouw?

Voor wie denk je verkleetde hij zich?

Waarom denk je dat hij niet voor de Duitsers wilde werken?

6. Bunker

Waarom is een bunker nu handiger dan een kasteel denk je?

Bunkers werden vooral langs de zeekust gebouwd. Waarom denk je deden ze dat juist daar?

Waarom denk je dat Naomi het leuker vond dat zeemonsters het kasteel meenamen dan de vloed?

Bij de tekening: Wat zie je op deze tekening?

7. Vrij

Wat is denk je het verschil tussen vrij en vrijheid? (hulpvraag: waar kun je allemaal vrij van zijn? Wie kan vrijheid krijgen?)

Waarom denk je dat papa de kinderen belooft dat ze morgen vrij zijn?

Ken je ook mensen die naar hier zijn gevlucht?

Waarom vluchten mensen hun land uit en gaan ze in een ander land wonen denk je?

8. Stom

Speel jij ook wel eens oorlogje? Hoe doe je dat? Wat speel je?

Waarover hebben Naomi en Fedde ruzie?

Heb jij wel eens ruzie met je beste vriend of vriendin? Sluiten jullie dan ook vrede?

Maken de papa's nu ook ruzie, denk je?

Zelf zeggen ze dat ze discussiëren. Weet je wat dat is?

Ik vind de papa's opscheppers. Waarom denk je dat ik dat vind?

9. Baas

Als wij het spelletje van Fedde spelen, dus baasje spelen, wat zou ik dan van jou moeten doen?

Waarom vinden Naomi en Fedde het spel niet leuk meer denk je?

Waarom wil papa het spel meespelen denk je?

Is de baas spelen over iemand leuk? Waarom?

Bij de tekening: Wat doen Fedde en Naomi hier? Wie speelt de baas denk je?

10. Spleetoo

Spleetoo is een scheldwoord. Heb je kinderen wel eens scheldwoorden horen gebruiken? Wat zeiden ze dan?

Waarom zouden kinderen gaan schelden denk je?

Robert zegt dat Naomi naar haar eigen land moet. Hij bedoelt dan Japan. Maar dat is het land van Naomi niet. Welk land wel?

'Dat is discrimineren,' zegt Fedde. Kun je uitleggen wat discrimineren is?

Voor wat kun je worden gediscrimineerd, denk je?

11. Duiken

Tijdens de Tweede Wereldoorlog doken mensen onder. Wat doen ze dan denk je?

Waarom duiken mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog onder denk je?

Waar zou je kunnen onderduiken denk je?

Soms vluchten mensen ook naar een ander land. Ken je ook mensen die naar hier zijn gevlucht?

Waarom vluchten mensen hun land uit en gaan ze in een ander land wonen denk je?

12. Vechten

Wie liggen begraven bij de witte kruisen denk je?

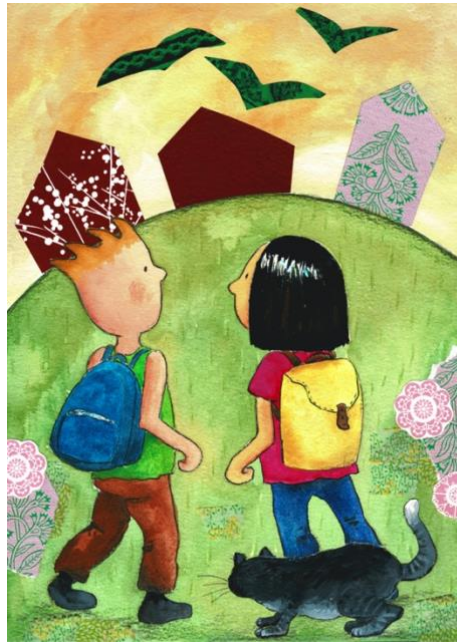
Vechten is nooit goed, zegt opa. Hoe moet je dan een ruzie oplossen?

Waarom is opa toch trots op Fedde denk je?

Waarom brengt opa de kinderen naar de begraafplaats denk je?

Waarom zouden er bloemen bij een graf liggen denk je? Van wie zijn die bloemen denk je?

Bij de tekening: Waar zijn Fedde en Naomi hier? Zijn de grafstenen verderop van de omgekomen soldaten? Waarom denk je dat?

13. Niks

Waarom zeggen Naomi en Fedde dat kinderen niks mogen?

Vind jij dat ook? Wat bijvoorbeeld mag je niet en vind je gemeen? 'Het is discrimineren,' zeggen Naomi en Fedde. Kun je uitleggen wat discrimineren is?

Voor wat kun je worden gediscrimineerd, denk je?

Met wie ben je het eens met de papa of met Fedde en Naomi? Waarom?

Fedde en Naomi willen heel veel. Vind je het allemaal goede ideeën? Waarom?

Waarom vinden papa en mama het geen goede ideeën denk je?

Bij de tekening: Waarom heeft die man zich omgedraaid denk je?

14. Honger

Nu vluchten mensen soms ook naar hier. Weet je waarom dat is?

Wat is een museum?

De mensen vluchtten tijdens de oorlog naar Friesland om te kunnen eten. Waardoor hadden ze honger?

15. Doosje

Wat zou er voor jou als kleren in een verkleedkist moeten zijn?

Waarom moest het meisje een ster dragen denk je?

Wat vonden de Duitsers van de Joodse mensen?

Fedde en Naomi snappen opeens dat oorlogje spelen eigenlijk niet zo leuk is. Waarom is dat denk je?

